

Nepotism or Good Sense?

1

רשב"ם בראשית כה:כח

אוהבת את יעקב, שהיתה מוכרת בחומתו וגם ממה שאמר הק' ורב יעבד צעיר (פסוק כג). והוצרך להקדים כאן אהבת יצחק לעשו ורבקה את יעקב להודיע מה שכת' לפנינו⁶ יצחק רצה לברך עשו ורבקה הערימה לברך את יעקב.

2

ספורנו בראשית כה

(כח) ויאהב יצחק את עשו, גם את עשו¹⁵, אף על פי שידע בלי ספק שלא היה שלם כיעקב. ורבקה אוהבת את יעקב, לברכו¹⁶, מפני שהכירה ברשעו של עשו.

3

חזקוני בראשית כה

(כח) ויאהב יצחק את עשו. גבי עשו⁴⁰ כתיב "ויאהב", ללמד שלא היה יצחק אוהבו תמיד אלא באותו זמן כי ציד בפיו אבל גבי יעקב שהיה איש תם כתיב ביה: ורבקה אוהבת את יעקב, אהבה תדירה⁴¹ ועוד דדרך אשה לאהוב את מי שמגדל בהמותיה⁴².

4

ר' יוסף בכור שור בראשית כה

(כז) יושב אוהלים, ומקנה לפי שהרועים עושים אוהלים מפני הצינה ומפני החמה. (כח) ורבקה אוהבת את יעקב. שהיה רועה צאן ועוסק בישובו של עולם, ודרך אשה לאהוב מי שמגדל טלאים וגדיים.

5

רד"ק בראשית כה

(כח) ויאהב, אין צריך לומר כי יעקב היה אוהב, כי יותר ויותר היה אוהב יעקב משהיה אוהב עשו, ולא היה אוהב עשו אלא שהיה מביא לו ציד למאכלו והו שאמר: בפיו, ובשר הציד הוא מוטעם והוא היה זקן יותר משבעים שנה, כי לא היה עשו יודע לצוד החיות בתליו וקשתו אלא אם היה יותר מכן עשר שנים. ורבקה היתה אוהבת את יעקב [לברכו²³] לפי שהיה הולך בדרך חיים ועשו בדרך המות, כי לא דיו שלא היה [הולך בדרך חיים ולא]²² מתעסק בחכמה ובדרכי אלהים אלא בחר לו מלאכה נקלה לצייד לשום עצמו בסכנה בכל יום ויום, והיה רק ופוחז ומשולח, ויצחק לפי שהיה זקן ויושב בבית היה מתפתה לעשו שהיה מביא לו ציד ומתקן לו מאכל בכל יום, וזה היה אחר שזקן יצחק ובא בימים וכהו עיניו שהיה יושב בבית ולא היה מתעסק בשום דבר מעסקי הבית, אלא שספר זה הענין בתחלת ספור גדולם וספור מעשיהם ומה שקרה לעשו עם יעקב בענין נזיד ערשים להודיע פחזותו של עשו.

6

דברים פרק י

וְלֹא יִקַּח שׂוֹחֵד: עֲשֵׂה מִשְׁפָּט יְתוֹם וְאַלְמָנָה וְאַהֲבֵב גֵּר לְתֵת לוֹ לֶחֶם וְשִׂמְלָה: וְאַהֲבַתְּ אֶת־הַגֵּר כִּי־גֵרִים הָיִיתָ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם:

7

רש"י בראשית כו

(לה) מרת רוח, לשון המראות רוח, כמו: ממרים הייתם (דברים ט כד), כל מעשיהן היו לעצבון ליצחק ולרבקה, שהיו עובדות ע"ז⁷⁴.

8

חזקוני בראשית כו

(לה) ותהיין מורת רוח, לפי⁷⁹ שעתיד לומר: אם לוקח יעקב אשה מבנות חת כאלה מבנות הארץ למה לי חיים (להלן כו מו), קדם ולמדך כאן שלא היו נוחות ליצחק ולרבקה. ועוד אם היה להם ליצחק ולרבקה נחת רוח מהם היו יושבות בבית אחד, וכשיבא יעקב ליטול את הברכות יהיו מודיעות ליצחק: אין זה עשו בכורך, לפיכך קדם ולימדך כאן שהיו מורת רוח ליצחק וגרשם מביתו. ליצחק ולרבקה, ליצחק תחלה כרכרי רבותינו⁸⁰ לפי שרבקה היתה בת כומרים לא הזיק לה טינופת של ע"ז כמו ליצחק בן קדושים.

9

רד"ק בראשית כו

(לה) ותהיין מרת רוח, מכעיסות וממררות רוחן במעשיהן הרעים, וגם בעסק הבית היו עושות הפך רצונם להכעיסם. מרת, שם כמו קרת נפש (משלי יד י) שרשם: מר⁶⁵, אלא שזה המ'ם בחולם וזה המ'ם בקמץ חטף. או יהיה מרת רוח שרשו: מרה⁶⁶ מענין: מרו ועצבו את רוח קרשו (ישעיה סג י) שהוא גם כן ענין מרירות והכעסה ויהיה מורת פועלת סמוך כמו: חולת אהבה (שה"ש ב ה) ופירוש, כל אחת ואחת היתה מורה רוחם, ובא הסיפור הזה להודיע פחזותו של עשו בקחתו נשים שהיו מכעיסות אביו ואמו ולא כהה⁶⁷ במ' ולא הוציאן מבית אביו.

10

רד"ק בראשית כח

(ה) וישלח, שלחו מאתו ללכת לאשר צוהו, וכן עשה. וילך פדנה ארם, ולקח עמו כדי הוצאתו עד חרץ, כי ידע אביו ואמו כי כיון שיהיה עם לבן לא יחסר כל. אחי רבקה, לפיכך היתה לו טענה גדולה ללכת אליו למנוסה כי אחי אמו הוא. והקדים יעקב לעשו, בעבור כי אם יעקב היתה באמת שהיתה אוהבת אותו יותר ממה שהיתה אוהבת עשו ומחמלתה עליו שלחתו אל אחיה, ואף על פי שהיתה אם לעשיו גם כן לא היתה אוהבת אותו כמו שהיתה אוהבת את יעקב וזה היה ידוע שם בפדן ארם לקרוביה.

11

רשב"ם בראשית כח

(ו) וירא עשו כי ברך יצחק את יעקב, בכרכות אחרונות הללו נתן לו את ארץ כנען שניתנה לאברהם וגם אמר לו לקחת אשה ממשפחתו וגם ציוהו שלא לקחת מבנות כנען. חשב עשו בלבו מה שנשאתי מבנות כנען גזל ממני ברכת אברהם ולקח את בת ישמעאל ממשפחת אברהם, חשב בלבו שמא מתה אזכה לנחלת אברהם.

12

ספורנו בראשית כח

(ו) וירא עשו כי ברך יצחק⁶⁷, והנה עשו גם שראה שיצחק כשברך את יעקב צוהו שלא יקח אשה מבנות כנען, שזה היה נגד ברכתו, מכל מקום לא שת לבו לכל זה, זולתי כי בראותו — (ח) כי רעות בנות כנען בעיני יצחק אביו, וחשב שזה היה מפני שהן מנגדות לרצונו, כאמרו "ותהיין מורת רוח" (כו לה), הלך אל ישמעאל ובוזה הודיע שהיה יצחק יכול למחות בעשו כשנשא הכנעניות אם היה נותן לב, כמו שהעירתהו עתה רבקה על יעקב⁶⁸.